

שמדת הנצחון נטועה ומושרשת בעצם הנפש, כמבואר בדרושי ההילולא¹³ [יתירה מזו, שהמדות כאן הוא בנצחון של ענין התומ"צ שהוא ענין עצמי בישראל], הרי הנצחון הוא בתכלית השלימות.

אמנם כ"ז הוא כאשר קעבודה היא כדבעי, דאז התורה נעשית תכלית ליציה"ר, אבל כאשר רפ"ו ידיהם מדברי תורה, הנה זה נותן מקום להיות ויבוא עמלק וילחם עם ישראל. והענין הוא, דהנה לימוד התורה כדבעי הוא כמארז"ל¹⁴ שצריך להיות ברכו בתורה תחלה, ואז דוקא לימוד התורה שלו הוא כדבעי, שלומד תורה על מנת לעשות. וזה שהוא לומד תורה על מנת לעשות, הוא לא רק לפי שגדול לימוד שמביא לידו מעשה¹⁵, אלא (בעיקר¹⁶) שהמעשה הוא העיקרי¹⁷. ומזה מובן שכאשר חסר אצלו בקיום המצוות כדבעי, הרי חסרונו זה מורה, שחסר שהוא לומד תורה, אבל מכיון שלא ברך בתורה תחלה, וממילא חסר אצלו בקיום המצוות במעשה בפועל, הרי זה מורה שלימוד התורה שלו אינו כדבעי כלל. וזהו מה שארז"ל שרפ"ו ידיהם מדברי תורה, היינו, דמכיון שקיום המצוות שלו הוא כדבעי ידיים, הרי זה גופא הוכחה שרפ"ו ידיהם מדברי תורה, שחסר אצלו בלימוד התורה, שלא ברכו בתורה תחלה. ומכיון שרפ"ו ידיהם מדברי תורה, שלימוד התורה שלו אינו כדבעי, ה"ז נותן מקום להיות ויבוא עמלק וילחם עם ישראל.

והנה קליפת עמלק ענינה לקרב את האדם, כמ"שי אשר קר בדרך. שכאשר האדם הולך הוי, והוא בא לצאת מצרים, בצאתכם מצרימס¹⁸, והיינו, שמתחיל בעבודתו

- (12) ד"ה באתי לגני השי"ת פי"א (סה"מ השי"ת ע' 132).
 (13) נדרים פ"א, ב"מ פה, ריש ע"ב. (14) קידושי' מ, ב.
 (15) אבות פ"א מי"ז. (16) בהבא לקמן ראה ד"ה ויבוא עמלק הנ"ל שם. ויאמר משה תש"ט פי"ג (סה"מ תש"ט ע' 64 ואילך). ד"ה זכור תרע"ח (סה"מ תרע"ח ע' קצה ואילך), עמ"ח (סה"מ עטר"ה ע' רצו), תרפ"ז (סה"מ תרפ"ז ע' קל ואילך), תרפ"ח (סה"מ תרפ"ח ע' נח ואילך), תרצ"ד (סה"מ קונטרסים ח"ב רפה, ב ואילך), ע' נח והי, כאשר ידים משה ידו פר"ח (סה"מ פר"ח ע' רצו ואילך), תרצ"ד (סה"מ קונטרסים שם רצ, א). (17) תצא כה, יח. וראה פרש"י עה"פ. (18) תצא שם, יז.

הנחת הת' בלתי מוגה

בס"ד. ש"פ בשלה, י"ג שבט ה'תשמ"ב. הנחת הת' בלתי מוגה ויבוא עמלק וילחם עם ישראל כרפידים, ויאמר משה אל יהושע כחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק גו"ו. ומדייק בזה כ"ק מו"ח אדמו"ר במאמרו ד"ה זה דשנת ה'תשי"ט, דצלה"ב,

(16) דמכיון שצעת משה ע"פ מאמר הוי, הוא כחר לנו אנשים, אנשים לי רבים, אי"כ הול"ל ויצאו ויילחמו, או צאו, ולמה אמר צא, לי יחיד. גם צלה"ב, מה שמשיענו הכתוב שעמלק נלחם עם ישראל כרפידים, והלא כבר נאמר לפני זה, ויחנו כרפידים, ובהי' מובן מעצמו שמלחמת עמלק היתה כרפידים. ורז"ל¹⁷ פירשו אין רפידים אלא עוין ידים, לפי שרפ"ו ידיהם מדברי תורה, לכן בא השונא עליהם. ועפ"ז מובן מה שהכתוב לכאן סבת שמלחמת עמלק היתה כרפידים, שבזה בא הכתוב לכאן סבת מלחמת עמלק, שהיא לפי שרפ"ו ידיהם מדברי תורה. אבל עדיין צלה"ב כמו שמדויקים בזה כמ"א, מהו הלשון שרפ"ו ידיהם, והרי המדובר כאן הוא כרפיון בלימוד התורה, וכשיכוח ללימוד התורה, שענינה הבנה והשגה, או עכ"פ דבור, אינו מתאים הלשון רפיון ידים, והול"ל שרפ"ו את עצמם מדברי תורה.

והענין הוא, דהנה מבואר בתניא¹⁸ דלכל איש ישראל יש שתי נשמות שזן שתי נפשות, נפש אחת מצד הקליפה וס"א, ונפש השנית היא חלק אלוהי ממעל ממשי, ושתי נפשות אלו נלחמות זו עם זו לכבוש את הגוף, שנפש האלקית תכבוש את הגוף, וכבדי לנצח את מלחמת היצר, שנפש האלקית תכבוש את הגוף, והנה ע"ז אמרו רז"ל¹⁹ בראתי יצה"ר בראתי ל' תורה, תכלית, ואם פגע בך מנוול זה, משכתי לבי המדרש, הייב, שבכח התורה יכול הוא לנצח את מלחמת היצר. ולא רק באופן של אחכפאי בלבד, אלא גם באופן של אתהפכא, שמהפך את נפש הבהמית, להיות ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך, בשני יצירי²⁰, שזהו דיוק הלשון תכלית (בראתי יצה"ר בראתי לו תורה תכלית), שמהפך את היצה"ר ועושה אותו לתכלית. ומכיון

- (1) פרשתנו יז, ח-ט. (2) נדפס בסה"מ התש"ט ע' 34 (השני ואילך). (3) פרשתנו שם, א. (4) יל"ש עה"פ (רמז רסג). מכילתא עה"פ. וראה גם סנהדרין קו, א. תנחומא בשלה כה. יתרו ג. (5) ראה גם ד"ה הנ"ל פ"א (סה"מ שם ע"ס 34). (6) פ"א (ה, ב). (7) שם רפ"ב. (8) תולדות כה, כג. וראה תניא פ"ט. (9) ראה קידושי' ל, ב. וש"נ. (10) ואחזקו ו, ה. ברכות נד, א (במשנה). ספרי (הובא בפרש"י) עה"פ. וראה ד"ה הנ"ל רפ"ו (סה"מ שם ע' 40). (11) ראה תניא פכ"ז (לד, ב).

שמדת -

לצאת
 ממצרים
 ע"פ
 (א, ב, ג)

כמ"ש (בפרשתנו²⁶) ונחנו מה, והיינו, דהגם שמשם רבינו ידע את מעלותיו, שהוציא את ישראל ממצרים, ונחן להם את המן, ועמיד ליתן להם את התורה, בכ"ז אמר ונחנו מה, שאינו מציא אות לעצמו כלל, וכל מצליאותו היא רק מה שמאמת המצאו נמצאו כל הנמצאים²⁷, ומשו"ז הרי אדרבא, הלא בחוקף כ"א התוקף דאמיתת המצאו. וזהו שמשם אמר ליהושע, בחר לנו אנשים, דפני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה²⁸, היינו שיהושע הי' בסל למשה, דוגמת הלבנה שהיא מקבלת ובטילה לשמש, ואמר לו שיבחר לו אנשים, אנשי משה דוקא, שהם בטלים למשה רבינו, שענינו הוא בן, ונחנו מה כנ"ל. וכח זה ניתן לכאו"א (ע"ז שבטלים למשה כנ"ל), צא הלחם בעמלק, שבכחו של משה, ואתפשותא דמשה בכל דרא ודרא²⁹, עד לכ"ק מו"ח אדמו"ר, יכולים צאת גם מחוץ לענני הכבוד, למקום נחש שרף ועקרב, ולנצח את מלחמת עמלק.

והנה כתיב³⁰ מלחמה להוי' בעמלק מדור דור, ואיתא בתיב"ע שהכוונה בזה היא לדרא דעמלק ניצן, דור משה רבינו, ולדרא דמשיחא, שבקרויב ממש דניצא את מלחמת עמלק, וכבשתה כאו"א מישאלא, את צמח דוד עבדך, בהרה צמיתה כו', כי לישועתו קוינו כל היום, ותחזינה צינננו בשובך לציון ברחמים, ובתפלת מוסף דשבת [שהיא עיקר התפלה וההוספה דשבת] אומרים, הוא אלקינו כו' ויבאלנו שנית בקרוב כו' הן גאלתי אחכם אחרית כבראשית, ובהוספה גם על ציי"מ, כמ"ש³² אראנו נפלאות, במרה בימינו ממש.

* - - -

(26) טז, ז. וראה ד"ה ויאמר משה הנ"ל פ"י (סה"מ שם ע' 62). (27) רמב"ם ריש הל' יסוה"ת. (28) ב"ב עה, א. (29) תקו"ז חס"ט (ק"ב, א. ק"ד, א.). (30) פרשתנו יז, טז. (31) בתפלת שמו"ע. (32) מיכה ז, טו. וראה אור"ת נ"ך עה"פ (ע' חפו ואילן).

הנחת הת' בלתי מוגה

לצאת מהמצרים וגבולים שלו, הנה אז בא עמלק לקרוי, היינו, שאומר לו, שגם הוא מסכים על "כלות הענין דלימוד התורה וקיום המצוות, אבל לאי ההתפעלות בזה, ולמה ליכים שהעבודה תהי' באופן ובכל מאד¹⁹ דוקא, וכדבעי ליי' למיעבד²⁰, הרי מספיק תהי' מעט מעט שבמידה והגבלה. ובכלל טוען הוא את שריר להיות מעט מעט אגרשנוי, ומחו הקאן וההתפעלות בזה. וכאשר מראים לו, שמפורש בתורה שהעבודה צריכה להיות באופן ובכל מאד, ושהעבודה צריכה להיות כדבעי ליי' למיעבד דוקא, אז מתחיל להטיל ספיקות, דזהו ענינו של עמלק, עמלק בנימטריא ספא, ומטיל בזה כמה ספיקות, דמצינאמר שהפשת הוא כן, ומצינאמר שהכוונה אליו כו', ומצינאמר שהכוונה היא גם למעמד ומצב שלו כו', וככה מורידו מדחי אל דחי, כמאז"ל²¹ כר היא אומנתו של יצה"ר היום אומר לו עשה כן ולמחר אומר לו עשה כך עד שאומר לו כו'. וקליפת עמלק בדקות יותר היא, דכאשר הוא צריך להתעסק עם הדולת, אז בא עמלק ומטיל בו ספיקות, וטוען שהוא עטוף ומונח בענינים נעלים, ובענין פלוני אהרי גם אם הוא לא יעשה אותו, הרי ייעשה הדבר ע"י אחר, ואף שאז לא יהי' כדבעי ליי' למיעבד, לפ"ע מעמדו ומצבו, אבל הרי הוא מונח בענינים נעלים, שכ"ז הוא קליפת עמלק כו'.

והנה לאחרי שנאמר אשר קרב בדרך, כתיב ויזנב בר כל הנחשלים אחריו, והענין הוא, דהנה עיקר קליפת עמלק היא כאשר הוא נבחי, נחשלים אחריו, דכאשר הוא בתוך הענין, אז אין עמלק יכול להגיע אליו, אבל כאשר הוא בבחי' נחשלים אחריו, שאומר שיש לו שכל ומדות של עצמו ולמד חסידות והוא "תמים" וכו', וחושב שכחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה²⁴, ולכן יכול לצאת מחוץ לענן, הנה זוהי הסיבה לזה שקליפת עמלק יכול להגיע אליו.

והצעה²⁵ לזה היא כמ"ש בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק, דבחר לנו אנשים היינו אנשי משה דוקא, דמשה ענינו ביטול,

- כמ"ש -

(19) ואחזנו שם. (20) ראה כתובות טז, א. (21) משפטים כג, ל. (22) שבת קה, ב. (23) ראה פרש"י עה"פ תצא שם, יח. (24) עקב ח, יז. (25) ריש וסוף ד"ה ויבוא עמלק הנ"ל. רד"ה ויאמר משה הש"ט.

הנחת הת' בלתי מוגה